

„Sokrates i inni święci”, czyli Dariusz Karłowicz na skrzydłach wiary i rozumu

Zawarte w książce bogactwo treści przyprawia o zawrót głowy. Ale spokojnie, nie jest to „suchy” akademicki wykład, przygotowany dla studentów teologii, ani filozoficzna rozprawa dla specjalistycznego periodyku. Karłowicz wyjaśnia przedstawiane kwestie z elegancją erudyty, ale od podstaw, zarysowując tło historyczne wczesnochrześcijańskich sporów i tłumacząc różnice w ówczesnym i dzisiejszym pojmowaniu kluczowych pojęć – o książce „Sokrates i inni święci” pisze Mirosław Haładyj na portalu „Głos 24”.

Starożytni filozofowie i Ojcowie Kościoła. Ateny i Jerozolima. Uczniowie Akademii i uczniowie Kościoła. Filozofia i Wiara. Wreszcie Rozum i Objawienie. Czy rzeczywiście takie antagonizowanie jest uzasadnione? Czy, funkcjonujący także w dzisiejszych czasach, podział na to, co racjonalne i to, co objawione jest nie do pogodzenia? Odpowiedzieć na to pytanie stara się Dariusz Karłowicz w swojej najnowszej książce „Sokrates i inni święci. O postawie Starożytnych chrześcijan wobec rozumu i filozofii”.

Już sam tytuł jest prowokacyjny. Z dwóch względów. Po pierwsze o Sokratesie w tej książce raczej nie przeczytamy. Po drugie zestawienie starożytnego filozofa z chrześcijańskimi wzorami cnót wydaje się na pierwszy rzut oka poniekąd obrazoburcze. Karłowicz udowadnia jednak, że wcale tak nie jest, a wspólnym mianownikiem

dla *profanum* filozofii i *sacrum* wiary jest postać Justyna, do wypowiedzi którego nawiązuje tytuł książki, a który uznawany jest za pierwszego starożytnego myśliciela, który się nawrócił. Można powiedzieć, że w jego przypadku owo *profanum* filozofii doprowadziło do *sacrum* wiary – został bowiem świętym kościoła katolickiego i prawosławnego. Zdaniem Justyna sprawiedliwi poganie byli w pewnym sensie chrześcijanami.

*Karłowicz cofa się do
pierwszych wieków
chrześcijaństwa, pokazując jak
wiele z początków
chrześcijaństwa mają w sobie
czasy, w których przyszło nam
żyć obecnie*

Ale nie tylko o Justynie jest ta książka. Karłowicz cofa się do pierwszych wieków chrześcijaństwa, do pism Klemensa z Aleksandrii, Tacjana oraz Tertuliana, pokazując jak wiele z

początków chrześcijaństwa mają w sobie czasy w których przyszło nam żyć obecnie. Czasy w których wiara kojarzona jest z nonsensem, a jej pogodzenie z racjonalizmem wydaje się być niemożliwe. Czy tak rzeczywiście jest? Jak pokazuje najnowsza praca polskiego filozofa dychotomia wiary i nauki (rozumu) obecne były od pierwszych wieków istnienia chrześcijańskiej wspólnoty. Karłowicz przypomina o tym przytaczając i analizując teksty wspomnianych wyżej chrześcijańskich myślicieli.

„Sokrates i inni święci” objętościowo nie jest duża. Jednak zawarte w niej bogactwo treści przyprawia o zawrót głowy. Ale spokojnie, nie jest to „suchy” akademicki wykład, przygotowany dla studentów teologii,

ani filozoficzna rozprawa dla specjalistycznego periodyku. Karłowicz wyjaśnia przedstawiane kwestie z elegancją erudyty, ale od podstaw, zarysowując tło historyczne wczesnochrześcijańskich sporów i tłumacząc różnice w ówczesnym i dzisiejszym pojmowaniu kluczowych pojęć. Z pewnością jest to pozycja zarówno dla tych, którzy będący wierzącymi szukają podbudowy swojej wiary, jak i tych, którzy droga rozumu poszukują „czegoś więcej”.

Na koniec wypada tylko zacytować myśl św. Jana Pawła II z jego encykliki *Fides et ratio*, w której pisał:

Wiara i rozum (*Fides et ratio*) są jak dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy.

Najnowsza pozycja w katalogu Teologii Politycznej – *Sokrates i inni święci* Dariusza Karłowicza – to książka poświęcona postawom starożytnych chrześcijan wobec rozumu i filozofii. Książka jest zachętą do przepracowania na nowo myśli Ojców Kościoła.

Mirosław Haładaj

Recenzja ukazała się na portalu Głos 24

Kup książkę Sokrates i inni święci w księgarni Teologii Politycznej